

Θεματική ενότητα 12 ηλεκτρονικής μάθησης για τον ΦΠΑ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Κύρια σημεία μαθήματος

Αυτή είναι μια χρήσιμη σύνοψη των πιο σημαντικών πληροφοριών του μαθήματος.

Αυτό το ηλεκτρονικό μάθημα βασίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ για τον ΦΠΑ, όπως αυτή ισχύει από 01.01.2020 (ισχύει για την οδηγία ΦΠΑ της ΕΕ, την οδηγία της ΕΕ περί επιστροφής ΦΠΑ και τον εκτελεστικό κανονισμό ΦΠΑ της ΕΕ (282/2011)).

Αυτή η θεματική ενότητα αποτελεί μέρος του ευρύτερου μαθήματος για τον ΦΠΑ, η οποία αποτελείται από τις εξής επιμέρους ενότητες:

- Εισαγωγή
- Επικράτεια
- Υποκείμενος στον φόρο
- Πράξεις
- Τόπος φορολογητέων πράξεων
- Ψηφιακές υπηρεσίες και μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα (MOSS)
- Γενεσιουργός αιτία και βάση επιβολής του φόρου
- Συντελεστές
- Απαλλαγές
- Δικαίωμα έκπτωσης
- Επιστροφή
- **Υποχρεώσεις**

Αυτό το μάθημα επισημαίνει τις **νομικές υποχρεώσεις** που προβλέπονται στην οδηγία ΦΠΑ. Οι υποχρεώσεις αυτές αφορούν **τους υποκειμένους και τους μη υποκειμένους στον φόρο**. Θα μάθετε επίσης για το Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφοριών σχετικά με τον ΦΠΑ, το οποίο επιτρέπει στα κράτη μέλη να συνεργάζονται και να ελέγχουν τον ΦΠΑ σε ολόκληρη την ΕΕ.

1. Μαθησιακοί στόχοι

Στο τέλος της εκπαίδευσης θα γνωρίζετε:

- Τι πρέπει να κάνετε, για να είστε σωστοί από νομική άποψη στον τομέα του ΦΠΑ;

- Ποια είναι η σημασία του **συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών για τον φόρο προστιθέμενης αξίας** στην ενιαία αγορά (**VIIES**).
- Οι υποχρεώσεις, τις οποίες πρέπει να σέβονται οι υποκείμενοι στον φόρο και ορισμένοι μη υποκείμενοι στον φόρο:
 - Υποχρέωση καταβολής φόρου
 - Διορισμός φορολογικού εκπροσώπου
 - Διακανονισμός καταβολής φόρου
 - Στοιχεία φορολογικού μητρώου
 - Τιμολόγηση
 - Λογιστική καταχώρηση
 - Δηλώσεις
 - Ανακεφαλαιωτικοί πίνακες

2. Υποκείμενος στον φόρο και υπόχρεος καταβολής του φόρου

Κανονικά, ο **υπόχρεος καταβολής του ΦΠΑ** είναι ο υποκείμενος στον φόρο , **ο οποίος πραγματοποιεί τη φορολογητέα πράξη.**

Μερικές φορές, ο υποκείμενος **στον φόρο** ή άλλα πρόσωπα, για παράδειγμα, ένα νομικό πρόσωπο μη υποκείμενο στον φόρο, το οποίο διαθέτει αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ), **και προς το οποίο παρέχονται τα αγαθά ή οι υπηρεσίες, είναι υπόχρεο** να καταβάλει τον φόρο.

Για να προσδιοριστεί ποιος είναι ο υπόχρεος καταβολής του φόρου, **ο υποκείμενος στον φόρο** πρέπει να αντιμετωπίζεται **ως μη εγκατεστημένος** , όταν πραγματοποιεί μια φορολογητέα παράδοση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών εντός της επικράτειας ενός κράτους μέλους, όπου δεν έχει την έδρα του ή έχει μόνο μόνιμη εγκατάσταση εκεί, η οποία δεν σχετίζεται με την εν λόγω παράδοση ή παροχή.

Μερικές φορές, ο υπόχρεος καταβολής του φόρου σε μια πράξη είναι ο πελάτης.

Παράδειγμα: Εάν ο προμηθευτής είναι **μη εγκατεστημένο πρόσωπο στον τόπο, όπου παρέχονται οι υπηρεσίες ή παραδίδονται τα αγαθά,** τότε ενδέχεται ο **πελάτης** να καταστεί **υπόχρεος καταβολής του φόρου.**

Πρέπει να γνωρίζετε ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των υποκείμενων στον φόρο και των υπόχρεων καταβολής του φόρου. Έτσι, σε περίπτωση που η καταβολή του ΦΠΑ είναι ανακριβής, εκπρόθεσμη ή δεν πραγματοποιηθεί, οι φορολογικές αρχές θα είναι σε θέση να γνωρίζουν σε ποιον να απευθυνθούν για τον απαιτούμενο διακανονισμό.

Είναι υποχρεωτικό για τον **υποκείμενο στον φόρο** προς τον οποίο έγινε η παροχή **να καταστεί υπόχρεος καταβολής του ΦΠΑ,** όταν υποκείμενος στον φόρο **μη εγκατεστημένος στο κράτος μέλος παρέχει φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια** σε αυτόν.

Γενικά, παρόμοια είναι η περίπτωση του παρόχου υπηρεσιών προς άτομο υποκείμενο σε φόρο σε άλλο κράτος μέλος.

Σε κάθε περίπτωση, **είναι προαιρετικό** για τον πελάτη να καταστεί υπόχρεος καταβολής του φόρου, εάν ο πάροχος είναι μη εγκατεστημένο πρόσωπο υποκείμενο στον φόρο. Το ίδιο ισχύει στην περίπτωση κατά την οποία πράξεις, όπως η παράδοση οικοδομικών έργων, άχρηστων υλικών κ.λπ.πραγματοποιούνται για πελάτη υποκείμενου στον φόρο ή σε κάποιες περιπτώσεις, για νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου μη υποκείμενο στον φόρο (άρθρα 192α-205).

3. Φορολογικός εκπρόσωπος

Ο φορολογικός εκπρόσωπος είναι υπεύθυνος για τον χειρισμό των φορολογικών υποχρεώσεων του υπόχρεου καταβολής του φόρου, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η υποχρέωση καταβολής του ΦΠΑ στις φορολογικές αρχές.

Φορολογικός εκπρόσωπος πρέπει να διορίζεται, όταν ο υπόχρεος καταβολής του ΦΠΑ είναι **πρόσωπο μη εγκατεστημένο** στο κράτος μέλος, στο οποίο οφείλεται ο ΦΠΑ.

Όταν ο υπόχρεος καταβολής του ΦΠΑ είναι πρόσωπο εγκατεστημένο στο κράτος μέλος, στο οποίο οφείλεται ο φόρος, δεν χρειάζεται φορολογικός εκπρόσωπος.

Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει στην περίπτωση **εισαγωγής αγαθών**, κατά την οποία η ύπαρξη φορολογικού εκπροσώπου **ενδεχομένως να επιβάλλεται** (εκτός κι αν υφίσταται συμφωνία αμοιβαίας συνδρομής).

Υπόχρεος καταβολής του φόρου – εγκατεστημένος στην ΕΕ:

Ο ορισμός φορολογικού εκπροσώπου **είναι προαιρετικός**, εφόσον ο υπόχρεος καταβολής του ΦΠΑ βρίσκεται εγκατεστημένος κάπου εντός της ΕΕ.

Ο διορισμός φορολογικού εκπροσώπου είναι επίσης προαιρετικός, εφόσον ο υπόχρεος είναι εγκατεστημένος σε χώρα **εκτός της ΕΕ**, με την οποία υφίσταται **συμφωνία αμοιβαίας συνδρομής**.

Υπόχρεος καταβολής του φόρου – μη εγκατεστημένος στην ΕΕ:

Ο ορισμός φορολογικού εκπροσώπου μπορεί να είναι υποχρεωτικός, όταν ο υπόχρεος για την καταβολή του ΦΠΑ είναι εγκατεστημένος σε χώρα εκτός της ΕΕ, με την οποία δεν έχει συναφθεί συμφωνία αμοιβαίας συνδρομής. Τούτο ισχύει και στην περίπτωση εισαγωγής αγαθών.

Υπόχρεος καταβολής του φόρου – κατ' απαίτηση κράτους μέλους:

Το κάθε κράτος μέλος **αποφασίζει εάν** απαιτείται ή όχι διορισμός φορολογικού εκπροσώπου. Εάν ναι, τότε ο υπόχρεος για την καταβολή του ΦΠΑ υποχρεούται να προχωρήσει στον διορισμό του.

4. Υποχρεώσεις υποκείμενων στον φόρο

Η καταβολή του ΦΠΑ που έχει εισπραχθεί δεν αποτελεί τη μόνη υποχρέωση.

Οι υποκείμενοι στον φόρο, **ακόμη και όταν δεν είναι υπόχρεοι καταβολής του φόρου**, οφείλουν να είναι συνεπείς **σε πολλές άλλες υποχρεώσεις**. Η θέσπιση ειδικών διοικητικών κανόνων βρίσκεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών.

Οι πιο σημαντικές υποχρεώσεις είναι καταχωρημένες στην οδηγία ΦΠΑ:

Υποχρέωση: Οποιοσδήποτε υποκείμενος στον φόρο πραγματοποιεί φορολογητέα παράδοση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών **υποχρεούται να καταβάλλει ΦΠΑ** στις φορολογικές αρχές. Υπάρχουν ωστόσο και κάποιες περιπτώσεις στις οποίες η υποχρέωση μετακυλιέται στον πελάτη.

Καταβολή ΦΠΑ: Οποιοσδήποτε υποκείμενος στον φόρο και υπόχρεος καταβολής **πρέπει να πληρώνει το καθαρό ποσό του ΦΠΑ**, με την υποβολή της σχετικής δήλωσης. Η πληρωμή του ΦΠΑ εισαγωγής από τον υπόχρεο μπορεί να καθίσταται απαιτητή ήδη από τη στιγμή της εισαγωγής.

Στοιχεία φορολογικού μητρώου: Ο υποκείμενος στον φόρο πρέπει να **καταχωρεί στο φορολογικό μητρώο την έναρξη, μεταβολή ή παύση της επιχειρηματικής του δραστηριότητας** ως υποκείμενου στον φόρο. Τα κράτη μέλη εκδίδουν έναν μοναδικό Αριθμό Φορολογικού Μητρώου για κάθε υποκείμενο στον φόρο.

Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορεί να αποφασίσουν να μην εκδώσουν τον προαναφερθέντα αριθμό στην περίπτωση κάποιων υποκείμενων στον φόρο.

Τιμολόγηση: Κάθε υποκείμενος στον φόρο πρέπει να εξασφαλίζει την **έκδοση τιμολογίου** για την παράδοση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, σύμφωνα με τους όρους της οδηγίας ΦΠΑ. Το τιμολόγιο μπορεί να είναι σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή. Όπου υφίσταται η υποχρέωση έκδοσης τιμολογίου, οι υποκείμενοι στον φόρο οφείλουν να συμπεριλάβουν στο εν λόγω τιμολόγιο τα λεπτομερή δεδομένα που ορίζει η οδηγία ΦΠΑ.

Λογιστική καταχώρηση: Κάθε υποκείμενος στον φόρο οφείλει να **τηρεί αρκούντως λεπτομερή λογιστικά βιβλία, που να καθιστούν δυνατή την εφαρμογή του ΦΠΑ** και τον έλεγχο της εφαρμογής του από τις φορολογικές αρχές. Κάθε υποκείμενος στον φόρο οφείλει να τηρεί αρχείο των αγαθών που απεστάλησαν ή μεταφέρθηκαν σε άλλα κράτη μέλη.

Κάθε υποκείμενος στον φόρο οφείλει να τηρεί αντίγραφα των τιμολογίων που εκδίδει και λαμβάνει.

Δηλώσεις: Κάθε υποκείμενος στον φόρο οφείλει να υποβάλλει δήλωση ΦΠΑ, στην οποία εκθέτει **όλες τις απαραίτητες πληροφορίες** για τον υπολογισμό του ποσού του

καταβλητέου φόρου, συμπεριλαμβάνοντας τις εκπτώσεις που αναλογούν σε αυτό, κατά τον βαθμό που είναι αναγκαίος για την εκτίμηση της βάσης υπολογισμού:

- της συνολικής αξίας των πράξεων,
- των εκπτώσεων
- και της αξίας οποιασδήποτε απαλλασσόμενης πράξης.

Δήλωση ΦΠΑ πρέπει να υποβάλλεται εντός ορισμένης προθεσμίας, την οποία καθορίζει το εκάστοτε κράτος μέλος.

Ανακεφαλαιωτικοί πίνακες: Κάθε υποκείμενος στον φόρο οφείλει, για κάθε ημερολογιακό μήνα ή τρίμηνο, να υποβάλλει ανακεφαλαιωτικό πίνακα των αγοραστών ή των αποδεκτών των υπηρεσιών του σε άλλα κράτη μέλη, όπου ο υποκείμενος στον φόρο παρέδωσε τα αγαθά του, απαλλασσόμενος από τον ΦΠΑ, ή παρείχε τις υπηρεσίες του, για τις οποίες υπόχρεος καταβολής του φόρου είναι ο αποδέκτης τους, σύμφωνα με το άρθρο 196. Ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας πρέπει, επίσης, να συμπεριλαμβάνει συγκεκριμένες πληροφορίες.

Συνεργασία μεταξύ κρατών μελών: Σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών ΦΠΑ (VIES). Υφίσταται υποχρέωση συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Η ΕΕ δημιούργησε ένα σύστημα μέσω του οποίου τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν τις πληροφορίες που συγκεντρώνουν μέσω των υποκείμενων στον φόρο.

Οι διοικήσεις των κρατών μελών έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες, οι οποίες αφορούν διασυνοριακές πράξεις, εντός της επικράτειας της ΕΕ, σχετικές με αγαθά και υπηρεσίες, για τις οποίες υπόχρεος καταβολής του φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 196, είναι ο αποδέκτης τους.

Όλα τα υποκείμενα στον φόρο πρόσωπα μπορούν επίσης να έχουν πρόσβαση σε κάποιες από τις λειτουργίες του συστήματος, ώστε να διακριβώνουν τον αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) των πελατών τους. Αυτό το σύστημα επιτρέπει στα κράτη μέλη να συνεργάζονται και να ελέγχουν την εφαρμογή του ΦΠΑ σε όλη την ΕΕ.

Η πρόσβαση σε μη περιορισμένα ηλεκτρονικά μαθήματα (eLearning) είναι διαθέσιμη μέσω του ιστότοπου EUROPA: https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

*Μην ξεχνάτε ότι αυτή είναι μια σύντομη και εύχρηστη σύνοψη των πλέον συναφών με το μάθημα πληροφοριών.
Μόνον η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρείται αυθεντική. Η Επιτροπή δεν φέρει καμία απολύτως ευθύνη αναφορικά με την εκπαίδευση.*